

Utlåtande 2003:161 RIII (Dnr 302-2910/2002)

Ändring av upplåtelseform av Spelbomskans torg

Hemställan från Norrmalms stadsdelsnämnd

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande
Spelbomskans torg skall upplåtas till salutorg i den omfattning
som framgår av *bilaga*.

Föredragande borgarrådet Roger Mogert anför följande.

Ärendet

Norrmalms stadsdelsnämnd har den 19 september 2002 beslutat att hos kommunfullmäktige hemställa om att Spelbomskans torg fr.o.m. år 2003 i huvudsak inte längre skall upplåtas till salutorg. Torghandlarna på Spelbomskans torg har ansökt om bygglov för en verksamhet av annan karaktär än torghandel. Stadsdelsförvaltningen har bejakat denna utveckling. Av formella skäl bör därför enligt stadsdelsförvaltningens mening Spelbomskans torg omdefinieras från att vara salutorg.

Spelbomskans torg upplåts som salutorg. På de anvisade torgplatserna skall varorna som bjuds ut till försäljning saluhållas från öppet stånd, bord eller liknande. Norrmalms stadsdelsnämnd tog den 2 april 1998 beslut om en försöksverksamhet med uteservering kombinerat med olika kulturaktiviteter under perioden 1 maj – 30 september 1998. Stadsbyggnadskontoret har under perioden 1998 – 2000 beviljat tidsbegränsade bygglov över somrarna.

Remisser

Ärendet har för synpunkter remitterats till stadsledningskontoret och gatu- och fastighetsnämnden (GFN).

Stadsledningskontoret konstaterar att Norrmalms stadsdelsnämnd i sin begäran till kommunfullmäktige skrivit att beslutet skall avse att Spelbomskans torg *i huvudsak* inte längre skall upplåtas till salutorg. Stadsdelsförvaltningen har preciserat vilken del av torget som även i fortsättningen skall upplåtas som salutorg. Efter denna precisering tillstyrker stadsledningskontoret Norrmalms stadsdelsnämnds begäran om att Spelbomskans torg i huvudsak inte längre skall upplåtas till salutorg och att omfattningen av salutorget skall vara som stadsdelsförvaltningen har angivit i kommitténs förslag. GFN uttrycker att för sin del godkänna Norrmalms stadsdelsförvaltnings önskemål att Spelbomskans torg fr.o.m. år 2003 inte längre ska upplåtas till salutorg.

Mina synpunkter

Spelbomskans torg är en livfull plats mitt emellan Stadsbiblioteket, Odengatan och Observatorielunden. Torget är nu upplåtet för torghandel med försäljning i öppna stånd. Under åren har det emellertid varit svårt att etablera fungerande torgstånd och tillfälliga tillstånd har getts för permanentare handel.

Därför stödjer jag förslaget att en del av torget upphör att upplåtas som salutorg. Med en annan verksamhetsinriktning på del av torget bör det också vara lättare att föra ut kulturell verksamhet från Stadsbiblioteket. Det är angeläget att en annan verksamhet än torghandel inte begränsar framtida handlingsfrihet för en eventuell utbyggnad av Stockholms stadsbibliotek.

Det är även viktigt att stadsdelsförvaltningen noga ser över att den nya verksamhetens utrymmeskrav är väl anpassad för människors möjlighet att utnyttja torgets offentliga yta, så som parkbänkar och offentlig konst.

Förslaget tillstyrks också av remissinstanserna, med vissa förbehåll. I stadsledningskontorets tjänsteutlåtande framhålls att det måste preciseras vilken del av torget som fortfarande ska upplåtas som salutorg. Vilken del av torget det rör sig om visas i *bilaga*.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Kristina Axén Olin*, *Sten Nordin* och *Mikael Söderlund* (alla m) och *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Eftersom handlarna på Spelbomskans torg velat förändra verksamheten och, bland annat, uppföra en serveringsbyggnad är det rimligt att också formellt omdefiniera torget från att vara salutorg. Det finns dock anledning att påpeka att annan verksamhet än torghandel inte får innebära begränsningar som beskär handlingsfriheten för en eventuell utbyggnad av Stockholms stadsbibliotek.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Spelbomskans torg skall upplåtas till salutorg i den omfattning som framgår av *bilaga*.

Stockholm den 3 december 2003

På kommunstyrelsens vägnar
ANNIKA BILLSTRÖM

Roger Mogert

Anette Otteborn

Särskilt uttalande gjordes av *Kristina Axén Olin*, *Sten Nordin* och *Kristina Alvendal* (alla m), *Lotta Edholm* och *Ulf Fridebäck* (båda fp) och *Ewa Samuelsson* (kd) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (m) och (fp) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade den 10 september 2002 att hemställa att kommunfullmäktige beslutar att Spelbomskans torg fr.o.m. år 2003 i huvudsak inte längre ska upplåtas till salutorg.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande, daterat den 6 augusti 2002 har i huvudsak följande lydelse.

Bakgrund

Stockholms kommun har med stöd av ordningslagen utfärdat lokala ordningsföreskrifter för torghandeln i Stockholms kommun (Kfs 2001:12). Av denna framgår bl.a. (§2) att föreskrifterna är tillämpliga på Spelbomskans torg, som kommunen upplåter som salutorg. På Spelbomskans torg finns tre fasta och en tillfällig torgplats. En fast torgplats upplåts ett år i taget. Varje period löper från den 1 maj till och med den 30 april. En tillfällig torgplats upplåts vid varje tillfälle minst en dag och maximalt 14 dagar.

På anvisade torgplatser skall de varor som erbjuds till försäljning saluhållas från öppet stånd, torgvagn, bord eller liknande (§ 11). Saluhållandet får endast ske inom den yta som upplåtits till respektive torghandlare (§ 13). En innehavare av torgplats är skyldig att senast 45 minuter efter försäljningstidens slut samla ihop och föra bort avfall och annat skräp från rörelsen (§ 14). För användningen av salutorg har kommunen rätt att ta ut avgift enligt de grunder som har beslutats av kommunfullmäktige (§ 15).

Mellan gatu- och fastighetsnämnden och stadsdelsnämnden finns en överenskommelse 970226 beträffande förvaltningsansvaret för salutorgen. Av denna framgår bl.a. att stadsdelsnämnden svarar för den sophantering som erfordras för torghandlarnas behov. Stadsdelsnämnden svarar också för erforderlig teknisk försörjning i form av el m.m. för torghandeln. Till överenskommelsen är fogad bl.a. en bilaga som visar placering av den enskilda torgstånden (den situationsplan som avser Spelbomskan fogas som bilaga 1 till detta tjänsteutlåtande). Fasta torgplatser är markerade med 1-2-siffriga nummer och tillfälliga platser med 3-siffriga nummer.

Enligt torghandlarna har många försökt att etablera torghandel på Spelbomskans torg utan framgång. För sex år sedan etablerade sig emellertid en åretruntverksamhet på en av platserna. En vagn för försäljning av pasta för att ta med eller äta på plats.

Vid sitt sammanträde den 2 april 1998 godkände stadsdelsnämnden stadsdelsförvaltningens förslag till planering för utveckling av Spelbomskans torg (dnr 319-323/98). Förslaget innebar bl.a. en försöksverksamhet med uteservering kombinerat med olika kulturaktiviteter under perioden 1 maj-30 september 1998.

Av tjänsteutlåtandet framgår att idén med torgservering bl.a. är att göra torget mer attraktivt och levande och även ge det en mer kulturell prägel genom olika aktiviteter bl.a. i samarbete med Stadsbiblioteket. Vidare uppgavs att gatu- och fastighetskontoret planerade en upprustning av torget innebärande plantering av träd

ret planerade en upprustning av torget innebärande plantering av träd och fasta bänkar vid muren närmast stadsbibliotekets fasad.

Vidare hade förvaltningen kontakt med två intressenter för säsongsmässig verksamhet med torghandelsavtal på Spelbomskans torg. Den ena skulle driva en enklare matservering och även han ansöka om alkoholserveringstillstånd. Den andre planerade att öppna en kaffe- och teservering. Båda skulle ansöka om bygglov för bodar enligt skisser som bilades tjänsteutlåtandet. Pastavagnen skulle dessutom fortsätta och ansöka om tillstånd till servering av starköl och vin.

Stadsbyggnadskontoret har också beviljat tidbegränsade bygglov över sommaren varje år fr.o.m. 1998 t.o.m. år 2000. Även ansökan om uteservering har beviljats.

Den 20 juni 2000 krävde emellertid miljöförvaltningen en tidsplan för genomförande av tillgång till kommunalt vatten och avlopp, gäst- och personaltoaletter samt kylda soprum. I annat fall kunde befintliga lokaler inte godkännas för livsmedelshantering efter sommaren 2000.

Vatten och avlopp med fettavskiljare ordnades genom stadsdelsförvaltningens försorg våren 2001. Därvid avtalades mellan torghandlarna och stadsdelsförvaltningen att torghandlarna skulle betala en med 2000 kr per månad förhöjd avgift så länge torgavtalet gäller eller till dess hela beloppet för kostnaden för vatten och avlopp (340 000 kr) plus ränta är betald. Bl.a. som en följd härav har de tre torghandlarna på Spelbomskans torg gått samman, bildat aktiebolag och anlitat en arkitekt för en ny och gemensam utformning av verksamheterna på torget. Konceptet framgår av bilaga 2 till detta tjänsteutlåtande.

Våren 2001 inkom torghandlarna med en ansökan till stadsbyggnadskontoret om bygglov för en serveringsbod. Planerna presenterades för stadsdelsnämndens ordförande och vice ordförande vid stadsdelsnämndens sammanträde 01-06-20. Gatu- och fastighetskontoret och stadsdelsförvaltningen avstyrkte denna ansökan med hänvisning till att byggnaden inte överensstämmer med torghandelsstadgans bestämmelse om platsens användning. Skönhetsrådet ansåg emellertid i sitt yttrande 01-04-05 att en ny gemensam byggnad för servering vid Spelbomskans torg är en estetisk förbättring i stadsbilden. Rådet förespråkade dock en mindre byggnad, förslagsvis utan invändiga sittplatser. Stadsbyggnadskontoret svarade de sökande 01-06-18 på följande sätt: "Kontoret har diskuterat förslaget med er arkitekt, intern och med stadsdelsnämnden och ser i princip positivt på förslaget att sammanlägga de två befintliga bodarna till en byggnad. Dock bör den föreslagna byggnadsytan minskas så att byggnaden anpassar sig till salutorget och den verksamhet som skall pågå här. ....Tag gärna kontakt med Norrmalms stadsdelsförvaltning för diskussion om vad torghandelsstadgan m.m. medför."

Samråd med stadsdelsförvaltningen har också ägt rum. Detta är emellertid inte fullständigt dokumenterat på förvaltningen. Uppenbarligen har dock på ett tidigt stadium medgivits undantag från bestämmelsen i de lokala ordningsföreskrifterna för torghandeln att bodarna ska tas bort varje dag. I enlighet med bestämmelserna har också andra öppethållandetider än de gängse accepterats. Diskussionerna om utformning av byggnaden synes ha förts med utgångspunkt från att varje torghandlare disponerar 16 kvm. Om två torghandlare går samman skulle de kunna disponera 32

kvm. Om två torghandlare går samman skulle de kunna disponera 32 kvm. Eftersom torghandlarna har bedömt att detta inte räcker för att tillgodose miljöförvaltningens krav har alla tre gått samman. Inför torghandelssäsongen 2002 har förvaltningen också medgivit att för de två verksamheterna pastaservering och wok- och grillservering får en tillfällig byggnad på 20 kvm placeras på torgplatserna.

Torghandlarna utformade ett nytt förslag på en mindre byggnad. Ansökan om bygglov för denna inkom till stadsbyggnadskontoret 01-11-14. Förslaget har tillstyrkts av miljöförvaltningen 02-06-27 med vissa villkor. Enligt uppgift är även gatu- och fastighetskontoret samt stadsbyggnadskontoret positivt inställda till förslaget. Stadsdelsförvaltningen har också tillstyrkt efter samråd med stadsdelsnämndens bygglov- och markupplåtelse delegation. Beslut väntas i stadsbyggnadsnämnden i augusti. För i år har en ansökan om bygglov för en byggnad om 20 kvm och en om 10 kvm inlämnats till stadsdelsförvaltningen.

Förvaltningens förslag

Den utformning av verksamheten på Spelbomskans torg som torghandlarna har föreslagit medför enligt skönhetsrådets uppfattning en estetisk förbättring av stadsmiljön. Förslaget tillstyrks uppenbarligen i sin nuvarande utformning av majoriteten av remissinstanserna. Enligt förvaltningens mening ändrar då torget karaktär från salutorg till något annat. En ändring bör genomföras i de lokala föreskrifterna för torghandel. Om ansökan om bygglov medges bör platsen i stället upplåtas som markupplåtelse och avgiften för markdispositionen sättas i överensstämmelse med gatu- och fastighetsnämndens taxa för sådana upplåtelser. Härav torde följa att handlarna själva får svara för sophanteringen och att avtalet om ersättning till förvaltningen för framdragning av vatten och avlopp får omförhandlas. Enligt förvaltningens mening finns därefter inte utrymme för fler torghandelsplatser än den för tillfällig torghandel.

Bilagor – ej redovisade här

1. Torgplatskarta över Spelbomskan
2. Idéförslag till ny restaurang på Spelbomskan
3. Norrmalms barnchecklista

REMISSER

Ärendet har för synpunkter remitterats till stadsledningskontoret och gatu- och fastighetsnämnden (GFN).

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, daterat den 10 oktober 2003, har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontorets synpunkter

Stadsledningskontoret konstaterar att Norrmalms stadsdelsnämnd i sin begäran till kommunfullmäktige skrivit att beslutet skall avse att Spelbomskans torg *i huvudsak* inte längre skall upplåtas till salutorg. Stadsdelsförvaltningen har på karta i *bilaga* preciserat vilken del av torget som även i fortsättningen skall upplåtas som salutorg. Efter denna precisering tillstyrker stadsledningskontoret Norrmalms stadsdelsnämnds begäran om att Spelbomskans torg i huvudsak inte längre skall upplåtas till salutorg och att omfattningen av salutorget skall vara som stadsdelsförvaltningen har angivet i *bilaga*.

Gatu- och fastighetsnämnden beslutade den 1 april 2003, i enlighet med gatu- och fastighetskontorets förslag, att för sin del godkänna Norrmalms stadsdelsförvaltnings önskemål att Spelbomskans torg fr.o.m. år 2003 inte längre ska upplåtas till salutorg.

Särskilt uttalande gjordes av *Sten Nordin m.fl. (m)*, *Ulf Fridebäck m.fl. (fp)* och *Mats Rosén (kd)* enligt följande.

Det är viktigt att se till att en annan verksamhet än torghandel inte innebär begränsningar och förhindrar framtida handlingsfrihet för en eventuell utbyggnad av Stockholms stadsbibliotek

Gatu- och fastighetskontorets tjänsteutlåtande, daterat den 11 mars 2003, har i huvudsak följande lydelse.

Norrmalms stadsdelsförvaltning har hemställt hos kommunfullmäktige att Spelbomskans torg fr.o.m. år 2003 inte längre ska upplåtas till salutorg. Detta med anledning av att handlarna på torget ansökt om bygglov för en verksamhet av annan karaktär än torghandel. Denna ansökan gällde att på torget uppföra en serveringsbyggnad, vilket gatu- och fastighetskontoret i och för sig inte tyckte var lämpligt. Då stadsdelsnämnden ändå beslutat i enlighet med torghandlarnas önskemål anser kontoret att det är lämpligt att torget inte längre upplåts som salutorg.

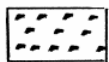
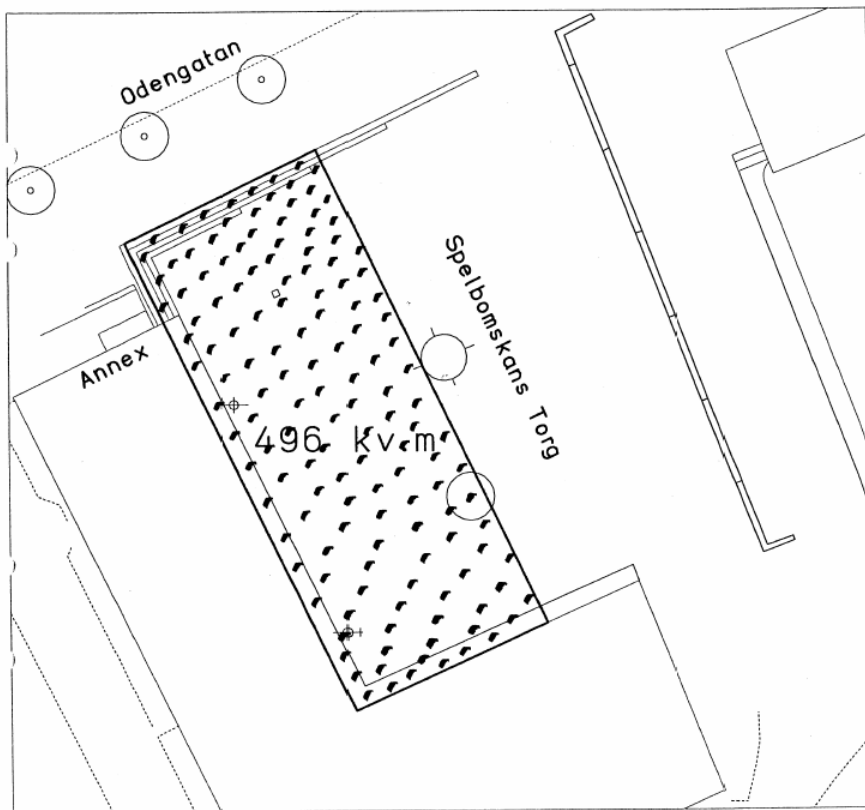
Konsekvenser

Förslaget har inga ekonomiska konsekvenser för gatu- och fastighetsnämndens ansvarsområde.

Kontorets förslag/synpunkter

Kontoret föreslår att gatu- och fastighetsnämnden beslutar godkänna Norrmalms stadsdelsförvaltnings önskemål att Spelbomskans torg fr.o.m. år 2003 inte längre ska upplåtas till salutorg.

Torghandelsområde

6/1-03

11300